

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 3. februar 2022
Sagsnummer: 2022-135

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed grundnotat om Kommissionens forslag til gennemførelsesforordninger om foranstaltninger til bekæmpelse og hindring af udbredelse af kartoffel-karantæneskadegørere (komitésager).

Forslagene forventes sat til skriftlig afstemning i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med forventet frist den 11. februar 2022.

Forslagene vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslagene.

Rasmus Prehn

/

Jesper Wulff Pedersen

Den 2. februar 2022
FVM 136

GRUNDNOTAT TIL FOKETINGETS EURPAUDVALG

om Kommissionens forslag til gennemførelsesforordninger om foranstaltninger til bekæmpelse og hindring af udbredelse af kartoffel-karantæneskadegørere (komitésager)

KOM-dokumenter foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til fire nye gennemførelsesforordninger om bekæmpelse af fire kartoffelkarantæneskadegørere, henholdsvis kartoffelcystenematoder og organismene der forårsager brunbakteriose, ringbakteriose og kartoffelbrok (komitésager). Forslagene skal erstatte fire ophævede direktiver om de samme skadegørere, og de har til formål at fastsætte udryddelsesforanstaltninger, når skadegørerne findes, samt hindre deres spredning i EU. For ringbakterioses vedkommende indeholder forslaget også inddæmningsforanstaltninger. Forslagene vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU. Forslagene forventes sat til skriftlig afstemning i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med forventet frist den 11. februar 2022. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslagene.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til fire komitésager om bekæmpelse af karantæneskadegørere af stor betydning for kartofler. Det drejer sig om gul og hvid kartoffelcystenematode (*Globodera rostochiensis* og *G. pallida*), kartoffelbrunbakteriose (*Ralstonia solanacearum*), kartoffelringbakteriose (*Clavibacter sepedonicus*) og kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*).

Forordningerne er fremsat med hjemmel i artikel 28, stk. 1 og 2 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/2031 om beskyttelsesforanstaltninger mod planteskadegørere og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 228/2013, (EU) nr. 652/2014 og (EU) nr. 1143/2014 og om ophævelse af Rådets direktiv 69/464/EØF, 74/647/EØF, 93/85/EØF, 98/57/EF, 2000/29/EF, 2006/91/EF og 2007/33/EF (plantesundhedsforordningen).

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en

måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget, inden for to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget.

Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslagene forventes sat til skriftlig afstemning i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med forventet frist den 11. februar 2022.

Formål og indhold

De fire ophørte rådsdirektiver¹ om bekæmpelse af karantæneskadegørerne gul og hvid kartoffelcystenematode (*Globodera rostochiensis* og *G. pallida*), brunbakteriose (*Ralstonia solanacearum*), kartoffelringbakteriose (*Clavibacter sepedonicus*) og kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) udgjorde de sidste rester af bekæmpelsesregulering, som blev vedtaget under det tidligere plantesundhedsdirektiv. Plantesundhedsdirektivet er afløst af plantesundhedsforordningen 2016/2031, som har været anvendt siden den 14. december 2019. Med vedtagelsen af plantesundhedsforordningen blev der etableret en overgangsordning, hvorved de fire rådsdirektiver var gældende indtil udgangen af 2021. Herefter ophørte direktiverne automatisk.

Med forslagene er der tale om regulering af fire karantæneskadegørere, som er af særlig stor betydning for kartoffelavlens. Der er fortsat behov for at præcisere foranstaltninger i EU, med henblik på at beskytte kartoffel dyrkningen i EU mod skadegørernes forekomst og spredning. Særligt for forslaget om brunbakteriose (*Ralstonia solanacearum*) gælder det, at også tomatavlens skal beskyttes mod skadegøreren.

Forslagene finder først og fremmest anvendelse for kartoffelproduktion og arealer til disse formål, med det formål at beskytte kartoffelafgrøder – og til dels også tomatafgrøder – mod de fire skadegørere. Forordningerne stiller blandt andet krav til medlemsstaternes overvågning for skadegørerne og til de foranstaltninger, der skal træffes, når skadegørerne konstateres. Der foretages visse justeringer af de gældende bestemmelser, så det matcher den nugældende lovgivningsramme under plantesundhedsforordningen. Desuden opdateres de tekniske bilagsbestemmelser vedrørende de forskrevne laboratorieanalysemetoder, så de svarer til de nyeste internationale anbefalinger. Derudover afgrænses retsakternes formål og anvendelsesområde lidt anderledes end tidligere, med henblik på at opnå en øget stringens.

Forslaget vedrørende kartoffelcystenematoder

Kartoffelcystenematoder kaldes også populært for ”kartoffelål”. De angriber især kartofler, men kan også angribe andre planter af natskyggefamilien, herunder tomat. Kartoffelcystenematoder kan give store udbyttetab. Kartoffelcystenematoder forekommer i de fleste dele af EU, herunder i Danmark. Anvendelsesområdet omfatter foranstaltninger mod kartoffelcystenematoder, når skadegøreren findes,

---

¹ Rådets direktiv 2007/33/EF af 11. juni 2007 om bekæmpelse af kartoffelcystenematoder og om ophævelse af direktiv 69/465/EØF; Rådets direktiv 98/57/EF af 20. juli 1998 om bekæmpelse af *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al.; Rådets direktiv 93/85/EØF om bekæmpelse af kartoffelens ringbakteriose; Rådets direktiv af 8. december 1969 om bekæmpelse af kartoffelbrok (69/464/EØF)

samt foranstaltninger, der skal hindre dens spredning og svarer til anvendelsesområdet for det tidligere direktiv.

Undersøgelser i arealer forud for avl af læggekartofler og andre værtsplanter bestemt til plantning, med henblik på at sikre, at læggekartoffel-avlsarealer mv. er frie for kartoffelcystenematoder, skal gennemføres som hidtil. Med forslaget fastholdes mulighederne for at reducere kontrolintensiteten i arealer med kendt markhistorik og/eller som følge af tidligere undersøgelsesresultater på arealerne. Denne mulighed udnyttes fuldt ud i Danmark. Ifølge forslaget skal undersøgelserne i arealerne foretages i perioden mellem sidste afgrøde og etablering af ny afgrøde. På dansk foranledning præciseres det, at der er mulighed for også at tage jordprøver i arealer, hvor der dyrkes grønafrøder på undersøgelsestidspunktet.

Bekæmpelseskravene i forslaget svarer til bestemmelserne i det tidligere direktiv. Supplerende betones det, at der skal tilstræbes anvendt resistente kartoffelsorter med en meget høj resistensgrad, når man bekæmper smitte på angrebne arealer.

Forslaget vedrørende kartoffelbrunbakteriose

Bakterien *Ralstonia solanacearum* forårsager kartoffelbrunbakteriose, og den betragtes som en af de alvorligste skadegørere på kartoffel og tomat. Skadegøreren forekommer i nogle dele af EU, men ikke i Danmark. Med forslaget præciseres det, at anvendelsesområdet omfatter udryddelsesforanstaltninger, når skadegøreren findes, samt hindring af dens spredning.

I forslaget justeres kravene til medlemsstaternes overvågning for forekomst af skadegøreren og det tydeliggøres blandt andet, at overvågning ikke blot skal udføres på planter, men også på flydende affald samt overfladevand, der bruges til vanding. Der foreslås en ny specifikation i forhold til den generelle overvågning, således at der også skal gennemføres risikobaserede, visuelle inspektioner i marken og på lager og herunder prøvetagning i egen avl af kartoffel-læggemateriale. Overordnet set videreføres kravene til overvågningen. Ligesom i det tidligere direktiv stilles der ikke minimumskrav til omfanget af medlemsstaternes overvågning.

De foranstaltninger, som medlemsstaterne skal træffe i tilfælde af mistanke om forekomst af skadegøreren, samt bekæmpelseskrav i tilfælde af udbrud, videreføres overordnet set. Derudover beskrives visse forhold, som skal efterleves i situationer med mistanke om eller udbrud af skadegøreren.

Forslaget vedrørende kartoffelringbakteriose

Bakterien *Clavibacter sepe-donicus* forårsager kartoffelringbakteriose, og den betragtes som en af de alvorligste skadegørere for kartoffel. Skadegøreren forekommer i nogle dele af EU, men ikke længere i Danmark. Med forslaget præciseres det, at anvendelsesområdet omfatter udryddelsesforanstaltninger, når skadegøreren findes, samt hindring af dens spredning.

Overordnet set videreføres kravene til medlemsstaternes generelle overvågning for forekomst af skadegøreren. Ligesom i det tidligere direktiv stilles der ikke minimumskrav til omfanget af medlemsstaternes overvågning. Der foreslås en ny specifikation i forhold til den generelle overvågning, således at der også skal gennemføres risikobaserede, visuelle inspektioner i marken og på lager og herunder prøvetagning i egen avl af kartoffel-læggemateriale.

De foranstaltninger, som medlemsstaterne skal træffe i tilfælde af mistanke om forekomst af skadegøreren, samt bekæmpelseskrav i tilfælde af udbrud, videreføres overordnet set.

Der foreslås indført nye midlertidige inddæmningsforanstaltninger for medlemsstater, hvor ringbakteriose forekommer mere udbredt i landet, inklusiv et krav om, at alt værtplantemateriale fra disse lande

skal kontrolleres og testes parti for parti og være fulgt af plantepas. Hver femte år skal de medlemsstater, som berøres af disse bestemmelser, aflægge rapport om udviklingen i deres områder med høj smitte. Ifølge forslaget kommer disse bestemmelser til at gælde for det polske og for det rumænske territorie.

Forslaget vedrørende kartoffelbrok

Svampen *Synchytrium endobioticum* forårsager kartoffelbrok. Skadegøreren forekommer i nogle dele af EU, herunder ét sted i Danmark siden 2015. Det hidtidige direktiv var fra 1969 og angik de mindsteforanstaltninger, som skulle træffes til bekæmpelse og til forebyggelse af skadegørerens udbredelse. Direktivet indeholdt ikke tekniske bilag med krav til laboratoriemetoder, kontrolforanstaltninger mv. Med forslaget præciseres anvendelsesområdet til at omfatte udryddelsesforanstaltninger, når skadegøreren findes, samt hindring af dens spredning.

Med forslaget opdateres bestemmelserne til samme detaljeringsgrad som de øvrige tre forslag og en række tekniske bilag tilføjes dermed. De tekniske bestemmelser er i overensstemmelse med de internationale standarder om analysemetoder og plantesundhedsmæssige foranstaltninger.

Ligesom i det tidligere direktiv stilles der ikke minimumskrav til omfanget af medlemsstaternes generelle overvågning for skadegøreren. Flexibiliteten hvad angår metoder for generelle undersøgelser af skadegørerudbredelse i landet bevares også. Det præciseres dog, at de generelle undersøgelser af om skadegøreren forekommer i landet, i det mindste skal bestå af visuelle inspektioner i planteavl.

Det specificeres, at der ved udbrud skal etableres en bufferzone ud fra videnskabelige principper og lokale betingelser, og dermed ikke ved en uhensigtsmæssig fast fælles defineret bufferzone-afgrænsning. Der indføres med forslaget en ny bestemmelse om, at det skal sikres, at der ikke er risici for at sprede skadegøreren i forbindelse med flytning af jord og affald ud af bufferzoner

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslagene.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Plantesundhedsforordningen er direkte gældende i Danmark og i øvrige medlemsstater.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslagene vil betyde, at de fire danske skadegørerspecifikke bekendtgørelser, som implementerer de nu ophævede fire direktiver, kan ophæves. Desuden skal tekstdele i bekendtgørelsen om læggekartofler og bekendtgørelsen om planter og planteprodukter justeres. Det sker ved, at der indsættes nogle administrative regler i bekendtgørelserne, som supplerer forordningerne. Da EU-proceduren er forsinket, vil videreførelsen af gældende regler, i perioden fra den 31. december 2021 og indtil de nye forordninger kommer i anvendelse, ske med hjemmel i national lovgivning.

Forslagene har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslagene skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Endvidere vurderes det ikke at medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Forslagene vurderes ikke at ændre væsentligt ved beskyttelsesniveauet, da langt hovedparten af kravene og initiativerne allerede er indført i Danmark og i de øvrige medlemsstater.

Høring

Sagen har været i høring på høringsportalen.

Landbrug & Fødevarer har i forbindelse med den danske høring oplyst, at de i forbindelse med EU-høringen har givet bemærkninger til forslaget om kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*), herunder om ordlyden i artikel 3 om, at medlemsstater skal gennemføre generelle undersøgelser i det mindste i form af visuelle inspektioner, bør ændres således at "i det mindste" slettes. Baggrunden er deres bekymring for, at myndighederne vil kunne vælge at anvende jordprøvetagning i nogle tilfælde selvom der ikke er mistanke om smitte, og dermed kunne identificere meget lave smitteniveauer, der ifølge erhvervet ikke bør kunne føre til arealrestriktioner.

Til dette bemærker Landbrugsstyrelsen, at bekymringen synes ubegrundet, idet formuleringen i forslaget ikke foreskriver, at der skal anvendes jordprøvetagning i det generelle officielle undersøgelsesarbejde, hvor der ikke er mistanke om smitte med kartoffelbrok. Standardmetoden vil være visuelle undersøgelser i avlen og eventuelt udtagning af plante/-knoldprøver til nærmere undersøgelse.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt opbakning til en vedtagelse af forslagene.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Reguleringen er vigtig for kartoffelsektoren og en opdatering og videreførelse af reglerne støttes. Regeringen noterer sig med tilfredshed, at forslagene indebærer, at reglerne, foruden en opdatering under plantesundhedsforordningen og nugældende standarder, også gøres mere klare, herunder at forordningernes anvendelsesområde tydeliggøres og de tekniske krav og procedurer til påvisning og identifikation af skadegørerne opdateres, sådan at reglerne bringes i overensstemmelse med de internationale standarder. Regeringen forholder sig således positivt til gennemførelsen af en revision og fastholdelse af lovgivningen om kartoffelcystenematoder, *Ralstonia solanacearum*, *Clavibacter sepedonicus* og *Synchytrium endobioticum*. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at beskyttelsesniveauet opretholdes i form af disse nye gennemførelsesforordninger under plantesundhedsforordningen. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslagene.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.